

Kultuurkapital tõstab esile tunnustamisväärseid panustajaid

Eesti Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupp tunnustas 2022 aastal maakonnas silmapaistnud inimesi preematega.

Elutööpreemia pälvis maadlustreener Valeri Pormann kauaaegse tulemusliku treeneritöö eest. Praeguseks 50 aastat treenerina töötanud ja neist 46 Kadrinas maadlussaalis mütanud mees on rohkemal või vähemal määral treeninud ilmselt tuhandeid lapsi ja noori. Parimateks õpilasteks Kevin Baumann, kes oli juunioride MM-i kahekordne viies ja EM-i viies kindlasti Ivar Abner, kes on üheksakordne Eesti meister. Tore on ühtlasi tõdeda, et Kadrinas on tekkinud maadludünastia, sest isa kõrval tegeleb tõsiselt treeneritööga tema poeg Marger, kellest on saanud eduka maadlusklubi SK Caaro eestvedaja, ja medalisadu näib üha jätkuvat.

Valeri hakkas ise maadlusega tegelema 1964. aastal Kohtla-Järve SK-s. Paljude teiste võitute hulgas on ta tulnud 1972 ja 1977 Kreeka-Rooma maadluses Eesti meistriks. Võitnud 5 korral esikoha Georg Lurichi mälestusvõistlusel. Valeri on olnud Eesti noorte maadluskoondise peatreener, omab vanemtreeneri kutset.

Maakonna 2022. aasta kultuuripärli tiitli pälvis aga Keio Soomelt tegevuse eest koorijuhina ja filmifestivali korraldamise eest. Keio Soomelt on alates aastast 2017 rahvusvahelise Rakvere LGBTQ+ filmifestivali Festheart looja ja peakorraldaja. Alates 2019. aastast on lisaks Rakverele Festheart laienenud Tartusse. Festheartiga on toodud Eesti kinoekraanidele rohkem kui 70 täispikka kõrgetasemelist uut filmi ja lisaks veel lühi- ja dokumentaalfilmide programmid.

Dirigendina juhendab Keio mitut koori: So-La-Re noortekoor, Kadrina segakoor, Lüganuse segakoor ja Segakoor Vikerlased. Kõik oma neli koori ta ka edukalt viinud laulupeole. Muusikaõpetajana töötab Kadrina Keskkoolis ja Rakvere Ametikoolis.

Keio [teatriarvustused](#) Facebookis on nauditavad ja tasuvad lugemist. Ehk mõnigi on peale nende lugemist suundunud piletit

virumaateataja.p...

Rahvuskooper Estonia
Rakvere Teatrimaja
Teater

ostma. Keio oli 2022. aasta Rakvere keskajapäevade eestvedaja ja balletigala korraldaja.

Keio Soomelt

Meelis Meilbaum

Lisaks anti välja neli aastapreemiat ja viis tunnustuspreemiat.

Tunnustuspreemia pälvisid:

Miina Roost filmifestivalide korraldamise eest. Miina Roost õpib Tallinna Muusika- ja Balletikoolis klassikalise kontrabassi erialal ning töötab Rakvere Riigigümnaasiumis muusikaõpetajana. Tema muusikutee sai alguse juba 5-aastasena, kui ta alustas viiuliõpinguid Rakvere Muusikakoolis, lisaks õppis ta ka klaverit ja akordioni ning laulis Rakvere Muusikakooli laulustuudios. Koorilaulupisiku sai ta aga So-La-Re noortekoorist. Koos sõpradega kutsuti ellu ka vokaalansambel HEAMUS.

Praegusel hetkel on Miina tegev erinevates muusikalistes kollektiivides – segakoor HUIK, Pärnu Linnaorkester ja Virumaa Kammerorkester. Lisaks muusikalisele tegevusele on Miina juba 2015. aastast alates osalenud aktiivselt Lääne-Virumaa kultuurielu edendamises ja arendamises. Ta osales Rakvere Gümnaasiumi filmifestivali korraldamises alates aastast 2015 kuni viimase festivalini 2022. aastal. Festivali korraldamisel on ta täitnud erinevaid rolle – vabatahtlik, meeskonnaliige, finantsjuht ja peakorraldaja aastal 2020. Aastal 2021 liitus ta Sumedate Suveõhtute filmifestivali meeskonnaga, et pakkuda Rakvere linna ja ka kaugemate piirkondade elanikele meeldejäävaid filmielamusi Eesti mõnusaimas vabaõhukinos.

Miina Roost vasakul.

Meelis Meilbaum

Kristo Ambus filmifestivalide korraldamise eest. Kristo Ambus õpib Eesti Maaülikoolis veterinaarmeditsiini ning töötab samal erialal. Kuigi Kristo õpingud ja töö ei ole kultuurivaldkonnaga seotud, siis on see talle siiski väga

südamelähedane. Kristo on lõpetanud Rakvere Muusikakooli saksofoni erialal, kuid ta on õppinud lisaks saksofonile ka klaverit ja kitarri. Ta on mänginud saksofoni Aseri orkestris, Tartu Ülikooli akadeemilises puhkpilliorkestris, Rakvere Linnaorkestris ja Kaitseväge Orkestris (praegu nimega Eesti Sõjaväeorkester). Praegusel hetkel mängib ta Kunda Linnaorkestris.

Lisaks muusikalembusele on Kristo ka kirglik filmisõber. Ta kuulus aastaid Rakvere Gümnaasiumi filmifestivali korraldusmeeskonda ning aastatel 2015 ja 2016 oli ta festivali üks peakorraldajatest. Peale Rakvere Gümnaasiumi lõpetamist otsis Kristo uusi filmindusealaseid väljakutseid ning nii sündiski 2019. aastal koos kahe sõbraga idee alustada Sumedate Suveõhtute filmifestivali korraldamisega. Esimesel kolmel aastal toodi Rakvere Linnavalitsuse hoovis igal augustikuu reedel vaatajate ette üks Euroopa väärtfilm. 2022. aastal otsustati ideed edasi arendada ning programmi lisandusid romantiline salakino ja öine linnakino. Öise linnakino raames püstitati Rakvere keskväljakule suuremõtmeline kinoekraan ning keset linnamelu nautis Olavi Ruitlase mängufilmi „Vee peal“ üle viiesaja filmigurmaani. Sellel aastal jõuab Sumedate Suveõhtute filmifestival finaali, et teha ruumi veelgi suurejoonelisematele algatustele ja ideedele. Viimane festival moodustab ühe osa Rakvere linnapäevade kultuuriprogrammist. 6.-10. juunil 2023 püstitatakse Rakvere linna keskväljakule lausa viiel järjestikusel õhtul täismõõtmetes välikino, kus linastub nii värsket loomingut kui ka ajatut klassikat Eestist ja Euroopast.

Kristo Ambus

Annela Kams

Ivo Leek harrastusteatri KaRaKter eestvedamise eest. Ivo Leek on vedanud Karakteri tegemisi 8 aastat. Selle ajaga on välja kujunenud monoliitne kollektiiv, kes on saavutanud Rakvere linna esinduskollektiivi staatuse, võitnud kohalikke ja üleriigilisi festivale, osalenud rahvusvahelistel festivalidel. Ta on asunud õppima Viljandi Kultuuriakadeemiasse, mis nõuab põhitöö ja teatri juhtimise kõrvalt suurt aja ja energiakulu. Senini on Ivo kõige sellega suurepäraselt hakkama saanud.

2019. aastal kerkis üles mõte avada Rakvere uuendatud laululava etendusega "Ivo Schenkenberg ja Hannibali rahvas". Projekt oli suur, mõte oli kasutada teatritegijaid kes on pärit Rakverest, professionaale ja harrastajaid. Lavastama kutsuti Rakvere teatri endine kunstiline juht Üllar Saaremäe. Siis aga pani pandeemia plaanidele kriipsu ja projekti teostumine lükkus kaks korda edasi, esietendus toimus 2022. aastal. Osalejate ring laienes, lisandus osavõtjaid harrastajate hulgast üle Eesti ja isegi Leedust, meie sõprusteatri Anikciais. Ivo Vedas seda projekti hiilgava enesekindlusega läbi kolme aasta ja jõudis lõpuks nauditava tulemuseni nii näitlejate kui ka publiku silmis.

Ivo on osalenud ka Rakvere linnavolikogu kultuurikomisjoni töös, kasvatab Karakterile järelkasvu "Väikese Karakteri" koolinoorteatris, on viinud läbi teatri töötubasid erinevatele noorterühmadele ja on kõigele lisaks mänginud peaosi Karakteri lavastustes.

Ivo Leek

Ain Liiva

Sirje Võsa kultuuriloo kogumise ja hoidmise eest. Sirje Võsa on Moe küla "kultuurivedur", keda jätkub kõikjale.

Viieteistkümnendat tööaastat Saksi raamatukogus pidav Sirje, tegeleb aktiivselt kodukandi elu-olu uurimise, on siis selleks uurimistöö Eesti rahvaluule arhiivis, teatmikes, vahetult inimestega vesteldes, kogutu säilitamises või jagamises. Ta on avaldanud kirjutisi Sõnumetes, Virumaa Teatajas, Maalehes, talletanud info Saksi raamatukogu kroonikas ja teinud kaastööd Tapa Muuseumiga. Samuti on esinenud loengutega erinevatel kodulooteemalistel seminaridel, õppekäikudel ja kodu-uurijate päevadel.

Moe kant on tuntud oma piirituse tootmise osas. Sirje on põhjalikult uurinud piirituse tootmise ajalugu ja tegutseb lisaks muudele tegevustele, ka aktiivselt giidina Moe piiritusmuuseum-külustuskeskuses. Sirjet seob ka tihe koostöö Viru Instituudiga, muuhulgas on ta tubli Virumaa murdekeele ja Virumaa pärimuslugude koguja ning kogutu mäluasutustele esitaja.

Mehis Saaber Lääne-Viru tantsuellu panustamise eest. Mehis

Saaber on Rakverest pärit balletitantsija. Alustas balletiõpinguid Kauri kooli balletiklassis Janis Garancise käe all ja suundus edasi õppima Tallinna Balletikooli, mille lõpetas 2014. Pärast kooli lõppu hakkas tegutsema vabakutselise tantsijana, esinedes Rahvusoper Estonia muusikalides, operettides ja ooperites. Tantsimise kõrvalt on Mehis olnud Kauri koolis balletiõpetaja, Tallinna Ülikoolis balletiõppejõud. Aastal 2016 ja 2018 osales Tallinna rahvusvahelisel balletikonkursil, kus esimesel korral jõudis finaali ja pälvis Jaapani eriauhinna. Mehis oli Rakvere Teatri suurel laval toimunud IV sügisese balletigala kunstiline juht.

Mehis ja Ene Saaber.

Erakogu

Aastapreemia pälvisid:

Karl Meos käsitööskuste tutvustamise eest noortele.

Kadrina Keskkooli tehnoloogiaõpetuse õpetaja Karl Meos teeb enda tööd tõelise kire ja soojusega. Ta on innovaatiline, kooli ja kodukoha väärtusi ning traditsioone hoidev ning teistest hooliv inimene. Seda märkavad kõrvalt nii täiskasvanud kui ka noored, tema õpilased, kelle jaoks on Karl tugev sammas, kellelt õppida nii käelisi oskusi, kui saada ka vaimset tuge. tuge. Kolleegide päevi on teinud ilusamaks nii Karli huumorimeel kui laul ja pillimäng. Karl on olnud Kadrina Keskkoolis õpetaja juba nelikümmend üks aastat. Tänu talle valmivad lindudele pesakastid Neeruti metsadesse, mida üheskoos õpilastega kevadel paigaldamas käiakse, kuid ka kingitused emade- ja isadepäevaks, mida koos noortega valmistatakse. Karl hoolitseb ka selle eest, et täiskasvanutel käed Kadrinas käiksid ja viib läbi ringe - viimati koos Heli Napiga klaasvitraaži.

Eelmisel kevadel toimus ka Karli eestvedamisel esimest korda Seebikarbiralli, kus osalejad, eri põlvkondadest, olid üle kogu Virumaa. Masinad, millega laululava mäelt alla vuhiseda, olid samuti ehitatud Karli abi, nõu ja jõuga. Arvestades huvi eelmiste ürituse vastu, toimub see suure tõenäosusega ka sellel aastal.

Karl Meos

Arvet Mägi

Helen Solovjev Rakvere Teatri kultuuriürituste korraldamise eest. SA Rakvere teatrimaja projektijuht- inimene, kes on ise peidus, kulisside ja kaamerate taga, kuid tänu tema organiseerimisele saavad teised inimesed nautida muusikat, kultuurseid ja teatrilaseid vestluseid ning kõiki teisi üritusi mida teater korraldab lavastuste kõrvalt arendades nii kohalikku kultuuri kui ka laiendades kohalike silmaringi.

Lõpetas 2012ndal aastal Viljandi Kultuuriakadeemia Tantsukunsti osakonna koreograafia ja tantsuõpetaja erialal. Ta on töötanud neli aastat Pärnus Kunstide majas tantsuõpetajana, sealt siirdus Tartusse, kus töötas aasta Ciara tantsustuudios õpetajana. 2017. aastal tuli Helen Rakvere Teatrisse tööle projektijuhiks. Lisaks on ta mitmetes lavastustes liikumisjuht ning plakatite fotograaf.

Projektjuhina on tema korraldada teatri kõik üritused - RT Muusika, RT muusikaviktoriin, laste hulgas alati hästi vastuvõetud Jõulumaa, RT vestleb, linnainimeste hulgas väga populaarsed hooaja ava- ja lõpetamisüritused ja veel nipet-näpet, mis siia vahele mahub. Korraldajana on ta ise on peidus, kulisside ja kaamerate taga, kuid tänu tema organiseerimisostkustele, saavad külalised nautida head muusikat, kultuurseid ja silmaringi avardavaid vestluseid ning kõiki teisi meeleolukaid sündmusi, mis lisavad täiendust tavapärasele Rakvere kultuurikalendrile ja ilma milleta me ei kujuta igapäevast kultuurielu ette.

Helen Solovjev

Urmas Taul

Kait Tiitso pikaajalise dirigenditöö eest. Kait Tiitso on pikaajaline Aseri orkestri dirigent ja Kunda linna orkestrimängu traditsiooni taaselustaja.

Kunda Linnaorkester on tegutsenud pea 8 aastat ja on nende aastate jooksul olnud silmapaistev maakonna kultuurisündmuste edendaja, rikastades maakonna kultuurielu puhkpillimuusikaga. Kait Tiitso juhitud orkester on esinenud muu hulgas Lääne-Virumaa Maakaitsepäeval, Võsu Muusikapäevadel, Sõmeru Maaelufestivalil, Kunda Mere- ja perepäeval, aga ka maavanema ja Viroli korraldatud vastuvõttudel. Samuti on Kait Tiitso ja tema orkestri tegevus ulatunud Lääne-Virumaalt

kaugemale. Orkestrit on kutsutud esinema näiteks Hiiumaa Puhkpillipäevadele ja Tartu rahvusvahelisele puhkpillifestivalile "Mürtsub pill". Orkester on käinud ka Soomes Viru-Nigula sõprusvalla korraldatud Sõbralaadal. Eelmisel aastal on orkester lavalaudadele astunud kaheteistkümnel korral.

Kait Tiitso panus ei seisne üksnes orkestri dirigeerimises, vaid ta panustab igakülgset. Ta otsib orkestrile aktiivselt uut piisavalt väljakutsuvat repertuaari, vajadusel arranžeerib, korrastab noodimappe, ostab orkestrile ja mängijatele vajalikke tarvikuid, täidab logistikajuhi rolli, panustab kontsertide korraldamisse ning otsib soliste. Talle on väga oluline, et kontserdid oleksid kvaliteetsed ja kõik osapooled oleksid hingega asja juures

Kait Tiitso

Ain Liiva

Uno Trumm Lääne-Virumaa ajaloo tutvustamise eest. Uno Trumm, ajaloolane, SA Virumaa Muuseumid vanemteadur, on aktiivselt tegelenud Lääne-Virumaa ajaloo tutvustamisega juba üle 20 aasta, küll Rakvere ja Toolse linnuse, Palmse mõisa, Kunda ja Roela haridus- ja kultuurielu, tööstusajalugu nii tsemendi-, betooni- kui turvatootmises. Ilmunud on mitmed trükised ja peetud lugematul korral loenguid, konverentse ja seminare erinevatele sihtgruppidele – noortele, kodu-uurijatele kui teistele huvilistele. Virumaa Muuseumide Toimetiste koostajana on avaldanud ajaloolisi ülevaateid 2021. aastast alates. Uno Trumm toimetas ka 2021. a ilmunud Odette Kirssi raamatut "Rakvere elanikud kreislinna aastail 1783-1917".

Kuid aktiivsemaks, mitmekesisemaks ja süstemaatilisemaks kujunes ajaloo tutvustamine viimastel aastatel, 2020. a videoloengute näol, kuid eriti 2022. aastal seoses Rakvere linnaõiguste saamise 720. aastapäevaga. Inimesed hindavad kõrgelt ringkäike Rakvere vanalinnas, loenguid linnuses linna sümbolika teemadel ning ootavad lähiaastatel lisa, et paremini õppida tundma linna ajalugu. Hinnatav on ta abi kohalikele kodu-uurijatele arhiividest materjalide leidmisel, sest tal on kogemused erinevates valdkondades. Uno Trumm on tutvustanud ka väljaspool maakonda Virumaa ajalugu, küll Ida-Virus ja kõrgkoolide konverentsidel.

Preemiate kätteandmine toimub 3.veebruari Väike-Maarja
Seltsimajas.

Uno trumm loengusarja pidamas.

Sa Virumaa Muuseumid